

Dramat jako rodzaj literacki

CO TO ZNACZY, ŻE II CZĘŚĆ DZIADÓW
MICKIEWICZA TO DRAMAT?

Cechy dramatu jako rodzaju literackiego

o wydarzeniach
mówią
BOHATEROWIE

przeznaczony
do wystawienia
na scenie

DRAMAT

**AKTY, SCENY,
ODSŁONY,
podział na ROLE**

**TEKST GŁÓWNY
(DIALOGI I
MONOLOGI),
TEKST POBOCZNY
(DIDASKALIA)**

Tekst główny i poboczny didaskalia

CHÓR

A kto prośby nie
posłucha,
W imię Ojca, Syna,
Ducha.
Widzicie Pański
krzyż?
Nie chcecie jadła,
napoju,
Zostawcież nas
w pokoju;
A kysz, a kysz!

Widmo znika.

GŁOS

za oknem

Hej, kruki, sowy,
orlice!
O wy przekłete
żarłoki!
Puśćcie mnie tu pod
kaplicę,

GUŚLARZ

do jednej
z wieśniaczek

Pasterko, ot tam
w żałobie...
Wstań, bo czy mi się
wydaje,
Czy ty usiadłaś na
grobie?
Dziatki! patrzajcie,
dla Boga!

Tekst główny

Dialog – rozmowy bohaterów

GUŚLARZ

Czas odemknąć drzwi kaplicy.
Zapalcie lampy i świecy.
Przeszła północ, kogut pieje,
Skończona straszna ofiara,
Czas przypomnieć ojców dzieje.
Stójcie...

CHÓR

Cóż to?

GUŚLARZ

Jeszcze mara!

CHÓR

Ciemno wszędzie, głucho wszędzie,
Co to będzie, co to będzie?

Monolog – dłuższa wypowiedź jednego bohatera

ANIOŁEK

Nic nam, nic nam nie potrzeba.
Zbytkiem słodczy na ziemi
Jesteśmy nieszczęśliwemi.
Ach, ja w mojem życiu całym
Nic gorzkiego nie doznałem.
Pieszczoty, łakotki, swawole,
A co zrobię, wszystko caca.
Śpiewać, skakać, wybiec w pole,
Urwać kwiatków dla Rozalki,
Oto była moja praca,
A jej praca stroić lalki.
Przylatujemy na Dziady
Nie dla modłów i biesiady,
Niepotrzebna msza ofiarna;
Nie o pączki, mleczka, chrusty –
Prosim gorzycy dwa ziarna;...
Bo słuchajcie i zważcie u siebie,
Że według bożego rozkazu:
Kto nie doznał goryczy ni razu,
Ten nie dozna słodczy w niebie.

Tekst poboczny - didaskalia

Wskazówki dla reżysera dotyczące:

- Wyglądu sceny
- Sposobu gry aktorskiej
- Ruchu scenicznego
- Miejsca i czasu akcji

Romantyczny sposób widzenia świata

Romantyzm to epoka literacka obejmująca I połowę XIX wieku.

Romantyczny sposób widzenia świata:

- **spirytualizm** – przekonanie, że świat ma wymiar materialny i duchowy (metafizyczny);
- **irracjonalizm** – świata nie można poznać rozumem, lecz na drodze pozarozumowej – sercem, intuicją, wyobraźnią, wiarą;
- **indywidualizm** – przekonanie, że człowiek to istota wyjątkowa, неповtarzalna, szczególnie wtedy, gdy jest artystą;
- **wolność** – najwyższa wartość, trzeba jej bronić, buntować się przeciw jakimkolwiek ograniczeniom;
- **ludowość** – fascynacja kulturą ludową, czerpanie z niej inspiracji (podania, legendy, wierzenia, pieśni ludowe), pokazywanie ludowego kodeksu moralnego, wprowadzanie ludowych bohaterów i prostego języka.

Związki II części *Dziadów* z romantyzmem

- Spirytualizm – współistnienie świata realnego (lud i Guślarz) ze światem fantastycznym (duchy)
- Irracjonalizm – lud wierzy w istnienie duchów, co przeczy regułom zdrowego rozsądku.
- Ludowość – bohaterowie wywodzą się z ludu, ukazane są ich wierzenia, święto dziadów oraz ludowy kodeks moralny.

II część Dziadów jako dramat romantyczny

- Współistnienie świata realnego i fantastycznego
- Nastrój grozy i tajemniczości;
- Muzyczność – sceny chóralne, piosenki;
- Pojawianie się elementów z innych rodzajów literackich – epickie opowieści duchów, liryczne monologi, ukazujące przeżycia bohaterów;
- Motywy ludowe;
- Luźna budowa akcji.

Lawa opowieść o *Dziadach* Adama Mickiewicza

- <https://www.cda.pl/video/5714318d6>

Film obejmuje wszystkie części *Dziadów*,
część II to fragment mieszczący się mniej więcej
w minutach: 20.36 do 25.11

Materiały dodatkowe - obejrzyj

- <https://padlet.com/dskawinski/DziadyII>
- <https://view.genial.ly/5e7d13722b6d040e0cd604e8>
- <https://learningapps.org/1155951>
- <https://www.youtube.com/watch?v=UpCUPNAHXk4>